Luvale

El **luvale** (o **lovale**, **chiluvale**, **luena**, etc) és una llengua bantu central que parlen els luvales a Angola i Zàmbia. Està reconeguda com a llengua regional a Zàmbia i el nganguela, una nova llengua barreja amb les altres llengües chokwe-luchazis és una llengua nacional d'Angola. El seu codi Guthrie és K.14[2] i el seu codi glottolog és 1239.[3]

Luvale	
Altres noms	*Chiluvale*, *Lovale*, *Luena*, *Lwena*
Tipus	llengua i llengua viva
Parlants	
635.000[1] principalment a oest i nord-oest de Zàmbia Sud-est d'Angola	
Parlat a	Zàmbia, Angola
Oficial a	Angola (Nganguela)
Autòcton de	Moxico, Western Province (en) i Northwestern Province (en)
Classificació lingüística	
Níger-Congo Atlantic-Congo Volta-Congo Benue-Congo Llengües bantoids Llengües bantoids meridionals Llengües bantus Llengües bantus centrals K Llengües Chokwe-Luchazis(K.14) Luvale	
Codis	
ISO 639-3	lue (http://www-01.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=lue)
SIL	lch
Glottolog	luva1239 (http://glottolog.org/resource/languoid/id/luva1239)
Ethnologue.com	lue (http://www.ethnologue.com/language/lue)
IETF	lue

Contingut

Distribució geogràfica

A Zàmbia es parla a les províncies de l'oest i de l'nord-oest per 171.000 persones (2010).[1]

A Angola es parla per 464.000 persones (2001) a les províncies de Moxico i e Cuando Cubango.[1]

Família lingüística

Forma part de les llengües Chokwe-Luchazis que són llengües bantus del grup K, juntament amb el chokwe, nyemba, mbwela, mbunda, nyengo, el luimbi, el nyengo, el nkangala, el yauma i el lucazi. Totes elles són llengües bantus centrals.[4][5]

Sociolingüística i ús de la llengua

S'ensenya en luvale a l'educació primària i secundària a Zàmbia, país en el que també hi ha diaris, programes de ràdio i de televisió en aquesta llengua. S'escriu en alfabet llatí. També s'escriu el luvale en braille La llengua gaudeix d'actituds positives en els dos estats en la que es parla. A Zàmbia és una llengua reconeguda com a llengua regional i s'utilitza en l'educació i l'administració. És una llengua dominant a la seva regió. Es parla a la llar, en la comunitat i en les cerimònies tradicionals, gent de totes les edats. S'hi ha traduït la Bíblia. (1955-1970). En aquest país és una llengua institucional (provincial). S'utilitza tant a nivell personal, com comunitari i administratiu.[6]

A Angola és una llengua desenvolupada (egids 5), que gaudeix d'un ús vigorós, té literatura i una forma estàndard. En aquest país el ngangela, una nova llengua de la barreja de les llengües chokwe-luchazis, és considerada una llengua nacional.

Referències

1. «Luvale (http://www.ethnologue.com/language/lue)». ethnologue. [Consulta: 10 gener 2015].
2. «Guthrie (http://goto.glocalnet.net/mahopapers/nuglonline.pdf)». Guthrie. [Consulta: 10 gener 2015].
3. «Language:Luvale (http://glottolog.org/resource/languoid/id/luva1239)». Glottolog. [Consulta: 10 gener 2015].
4. «Mbwela (http://glottolog.org/resource/languoid/id/mbwe1238)» (en anglès). glottolog. [Consulta: 9 gener 2015].
5. «K (http://www.ethnologue.com/subgroups/k)». ethnologue. [Consulta: 22 gener 2015].
6. «Luvale in the Language Cloud (http://www.ethnologue.com/cloud/lue)». ethnologue. [Consulta: 10 gener 2015].

Enllaços externs

- Map of Luvale language (also called Chiluvale, Lovale, Lubale, Luena, Lwena) from the LL-Map Project (http://llmap.org/languages/lue.html)
- «Luvale Reading Lessons (http://lubutocollections.org/items/show/81)». *Lubuto Library Special Collections*. [Consulta: 4 maig 2014].
- Moses C.B. Mulongesa, *Vishimo vya Kuuko (http://lubutocollections.org/items/show/74), Lubuto Library Special Collections*, vist el 3 de maig de 2014.
- llibres de llengua luvale (http://lubutocollections.org/items/browse?search=luvale&submit_search=Search), *Lubuto Library Special* Collections
- recursos a OLAC sobre el luvale (http://www.language-archives.org/language/lue)